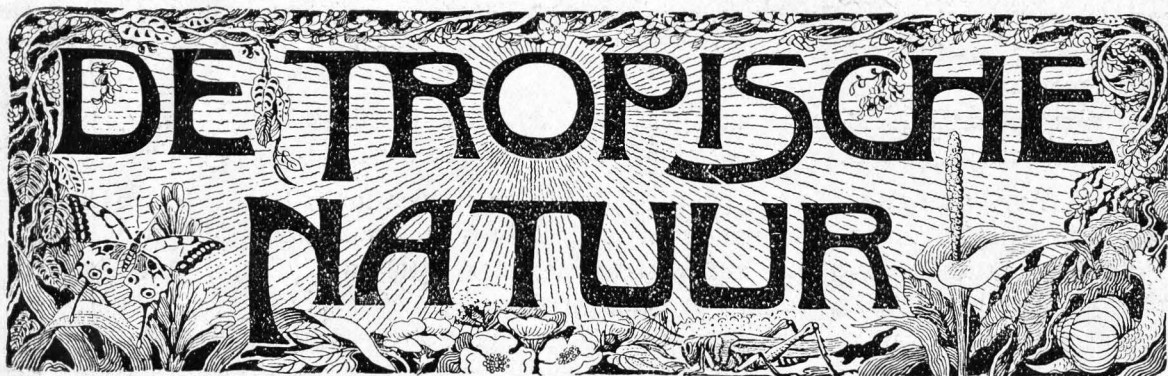

J-C

Redactie:

J. W. A. VAN WELSE, *Viosplein-Zuid N°. 1*
Weltevreden.
 C. A. BACKER, *Buitenzorg.*
 S. LEEFMANS, *Padang*

Levend en Dood Materiaal:

C. A. BACKER, *Buitenzorg.*

Vaste Medewerkers:

Dr. J. C. KONINGSBERGER.
 Dr. W. DOCTERS VAN LEEUWEN.
 P. A. OUWENS.
 A. J. KOENS.
 J. SYBRANDI.
 Dr. P. VAN OYE DE FONTENOY.
 EDW. JACOBSON.

Prijs per jaar f 6.50 — Leden der N. I. H. V. ontvangen het Tijdschrift gratis.

RIMBOELEVEN IN SUMATRA.

(Vervolg).

Er komt op Sumatra nog een tweede Gibbon voor, de *oengko* (*Hylebates agiles*); waarvan de vacht een café-au-lait-kleur heeft, in tegenstelling met de pikzwarte pels van de *siamang*. De *oengko's* brengen een vrolijk, aangenaam geluid voort, het best te vergelijken bij het uitgelaten gillen en lachen van stoeiende kinderen. De uitdrukking van hun gelaat is echter sterk in tegenspraak met hun jolig gezang; ze kijken altijd even bedroefd en weemoedig de wereld in.

Heden middag deed zich een lichte aardbeving voelen; de flesjes en buisjes op mijn tafel rinkelden heen en weer. 's Avonds geniet ik van een prachtige sterrenhemel en daar het ook bitter koud begint te worden, voeren mijn gedachten mij terug naar het land over zee en een winteravond bij vriezend weer, als de donkere hemel met duizende flikkerlichtjes bezaaid is.

17 Aug. Het schitterende weer belooft 't beste en opent het vooruitzicht op een tijdelijk verblijf in het hogere bivak. Ik breng daarom een bezoek aan Pasoemah Estate, om mijn voorraad van allerlei benodigdheden aan te vullen.

In het vroege morgenuur steekt de silhouet van de Dëmpoe als een reuzenkegel strak en scherp tegen de wolkenloze hemel af; elke boom, elke struik op zijn helling is

duidelijk te onderscheiden en het witgrijze gesteente van de westelijke kraterrand contrasteert fel tegen het groen der omgeving. Als ik 's middags weer in het bivak terug ben, hult de bergtop zich echter in een dreigend zwarte wolkenmantel en het duurt niet lang of de regen valt weer bij stromen.

Om mijn mistroostige stemming te volmaken word ik bij aankomst verrast met het bericht, dat een van de Dajakse jagers ziek is geworden en met hoge koorts ligt.

18 Aug. Het is verkeerd, de dag met lelike verwensingen te beginnen, al is het ook maar aan het adres van een boommarter. Doch er was alle aanleiding toe. Toen mijn Kërintjiërs in de vroegte de strikken inspekteerden, kwamen zij juist een paar sekonden te laat, anders was ik weer in het bezit van een levend konijn geweest. Nu konden zij er alleen maar getuige van zijn, dat de booswicht het in een strik gevangen dier de achterpoten doorbeet. Wel ging hij daarna op de vlucht, maar het slachtoffer was niet meer te redden en moest afgemaakt worden. Ik kom dus weer in het bezit van een geschonden *Lepus*, die, nadat zijn ingewanden verwijderd zijn, op sterk water wordt gezet; na de treurige ervaring in Kërintji opgedaan, waag ik er mij niet meer aan deze teerhuidige diertjes te villen.

19 Aug. Met de zieke gaat het niet beter en voorzichtigheidshalve zal ik hem morgen naar het koeliehospitaal van de onderneming laten brengen. De nodige dragers moeten dus besteld worden. Het treft al heel ongelukkig, want het is prachtig weer en ik was juist van plan geweest heden naar hoger sferen op te gaan, d. w. z. het bivak op 1800 M. te betrekken.

In de strikken werd een *Cissa sinensis* ¹⁾ levend gevangen, een aan de kraaien verwante vogel, doch heel wat opvallender gekleurd dan deze zwartrokjes. Zijn vederkleed is helgroen, de vleugels roodbruin en de kop met zwarte banden langs de ogen. Schel steken daartegen de lakrode snavel en poten af. Als nestrover doet hij niet onder voor onze Vlaamse Gaai; alles is van zijn gading, jonge vogels, insecten, vruchten.

20 Aug. Ik ga zelf met de koelies mee, die de zieke per tandoe naar Pasoemah Estate zullen vervoeren. Het is prachtig weer, zoals wij het hier nog niet beleefd hebben, en dat juist nu, dat ik er niet van kan profiteren. Als wij op 't punt staan te vertrekken, komen mijn Kërintjiërs met opgetogen gelaat aanzetten. Uit de goeniezak, die ze steeds meenemen voor 't opbergen van de buit, halen zij een groot dier te voorschijn, dat ik eerst voor een jonge beer aanzie, doch het blijkt de boommarter te wezen. Eindelijk hebben wij de sinjeur dan toch geknipt! Wat een reuzendier, nu ik hem zo voor mij zie! De totale lengte bedraagt 1.12 M., waarvan 55 cM. op de staart komen. Het vel is bruinzwart, behalve twee witte vlekken om de ogen; ook het uiteinde van de staart is wit. Een paar inlanders van Talang Air Njoeroek, die ons bivak een bezoek komen brengen om de lege blikjes weg te halen, vertellen dat de boommarter in hun taal *sërioë* heet en dat zij veel last van de dieverijen van deze dieren ondervinden. Niet alleen kippen haalt hij weg, maar ook huiskatten zijn naar zijn smaak, en, te oordeelen naar het geweldig sterke gebit, lijkt mij dit verhaal zeer waarschijnlijk.

De tocht met de zieke valt niet mee; vooral door de dichte koffieladangs is het moeilijk met de tandoe zich een weg te banen; ook een paar steile hellingen geven veel last. Wij moeten een omweg van enige uren maken, om een diep ravijn te vermijden en komen eerst tegen de namiddag op de onderneming aan. Onderweg hebben wij veel bekijks in de doesoens waar we langs moeten. Kinderen en vrouwen begluren ons nieuws-

¹⁾ Een naverwante soort *Cissa thalassina*, in 't Soendanees *èkèk gèlèng* genaamd, komt op Java voor.

gierig uit de verte. De meeste vrouwen hier hebben een krop, een ziekte, die in Bengoelen en Boven Palembang algemeen is; die afzichtelijke gezwellen schijnen echter niet lelik gevonden te worden, zò is men er aan gewend. De mannen zijn er ook wel mee behebdt, doch in veel mindere mate.

21 Aug. Ik ben op de onderneming blijven overnachten, daar heden toevallig de dokter-djawa uit Pagaralam zou komen. Zodra alles omtrent de zieke geregeld is haast ik mij echter naar ons bivak terug. Ofschoon er 's middags weer een regenbui valt, besluit ik toch de volgende morgen naar boven te verhuizen en alles wordt dus in gereedheid gebracht.

Een paar inlandse jongens brengen mij nog een *Cissa*, die zij met *poeloes* gevangen hebben. Dit is een soort vogellijm in hoofdzaak uit de sap van de nangkaboom gemaakt,

Fig. 12.

Bivak op 1800 M. „Verlaten Kamp”, Goenoeng Dëmpoe (Palembang)
Augustus 1916.

een ongelooflik kleverig goedje; aan daarmee bestreken takjes blijven zelfs grotere vogels met hun poten vastzitten.

De twee *Cissa*'s zijn dadelik goede maatjes, wat daaruit blijkt dat zij elkaar de stukjes vlees afhandig maken zonder dat daarvan bloedige gevechten het gevolg zijn.

't Zijn leuke, brutale rakkers, dadelik buitengewoon mak, zodat ze mij het voedsel uit de hand nemen. Hun kraaienaard verraadst zich door het grote gemak waarmee ze allerlei vogelstemmen nadoen.

22 Aug. We gaan reeds vroeg op het pad; alleen het hoog nodige neem ik mee, daar het slechte weer een lang verblijf toch niet toelaat. Een kleine tent van heel dun zeildoek zal mij tot huisvesting dienen, terwijl de vijf inlanders, die met mij meegaan, het hutje zullen betrekken. Tegen 11 uur zijn wij bij het oude jagersbivak, dat ik de naam van Verlaten Kamp geef. (fig. 12). De tent wordt binnen een kwartier opgezet, mijn veldbed daaronder opgeslagen en een paar bankjes uit ruwe takken in elkaar getimmerd.

Het hutje voor mijn lui krijgt eerst een bedekking uit bladeren van wilde pisang en daaroverheen komen matten en stukken imitatieleer. Of mijn tent wel waterdicht is, staat nog te bezien. Ik heb ze nog nooit bij regenweer gebruikt en het goed lijkt mij wel wat dun. Daar de grond erg modderig is wordt een dikke laag varenbladeren daarop uitgespreid, een bevloering, die mij later veel last zou bezorgen.

Met het oog op het korte verblijf moet de tijd zo goed mogelijk besteed worden. Na wat genuttigd te hebben, trekken wij er dus alleen op uit, waarbij ieder een andere richting inslaat. De drie Kërintjiërs zullen een 25 strikken spannen; Langi, de overgebleven Dajak, zal een aantal draadklemmen uitzetten en trachten wat vogels te schieten; de mantrie gaat met zijn koelie-assistent in de omtrek botaniseren; ik zelf, mijn geweer over de schouder, beklim de bergrug boven het bivak. Het eerste wat onder mijn schot valt is een grote *Carpophaga* (vruchtduif, *përgam*); doch overigens is er weinig leven in dit hoge bergwoud te bespeuren. Als ik om 4 uur terugkeer, is Langi reeds bezig zijn buit, bestaande uit een aantal *Timelia*'s echte bosvogeltjes van grijsbruin gevederte, te prepareren.

Het paadje naar de badplaats loopt langs een steile helling, waarin ik hier en daar paaltjes heb laten slaan om niet in 't ravijn te glijden. Ofschoon het pas half vijf is, schemert het reeds tengevolge van de regenwolken, die als een dichte mist tussen de bomen hangen. Gelukkig dat ik mijn regenjas heb meegenomen, want nauweliks ben ik begonnen mij te wassen — voor een bad is het hier veel te koud — of een geweldige regenbui doet mij overhaast naar het bivak vluchten. Mijn vrees voor de doorlaatbaarheid van mijn tentzeil blijkt helaas niet ongegrond geweest te zijn. De zware slagregen perst het water door het zeil heen en een fijne motregen daalt op mij neer. Mijn reserve-kleren kan ik wel met een paar pisangbladeren dichtdekken, doch om mijn veldbed droog te houden is het kleine lapje wasdoek, dat ik meenam, onvoldoende. Mijn regenjas is kletsnat en dus als bedekking al evenmin geschikt. Nu blijkt ook het inconvenient van de bevloering met bladeren. Daardoor worden bloedzuigers aangelokt en enige trachten reeds langs mijn benen naar boven te kruipen. Er blijft dus niets anders over, dan mij van mijn toch al natte schoenen en kleren te ontdoen, in mijn Jaeger-ondergoed te kruipen en een toevlucht onder de wollen deken te zoeken. Aangenaam is mijn situatie niet; de sproeiregen maakt ten slotte alles doornat en het gekletter op het dak van mijn tent leert mij, dat de bui in hevigheid niet afneemt. Terwijl ik lig te peinzen over de genoegens van het rimboeleven, bemerk ik dat een paar bloedzuigers tot de bovenrand van mijn veldbed zijn opgeklommen. Ik schep er een wreed vermaak in de plaaggeesten eerst met mijn mes te halveren en ze dan veiligheidshalve te braden boven de acetyleenlamp, die ik ondertussen ontstoken heb. Als om 6 uur de regen wat mindert vind ik het een geschikt moment mijn diner naar binnen te werken. Het bestaat uit een koud blikje, een paar scheepsbeschuiten en enige lepels suiker. Aan koken valt niet te denken. Tegen de avond houdt de regen op en kan ik mij met mijn lui in verbinding stellen. Ook in de pondok is de lekkage niet gering geweest; doch inlanders weten zich onder zulke omstandigheden beter te behelpen dan wij, verwende Europeanen. De lui hebben zich zo goed als naakt uitgekleeed en koesteren zich nu genoegelijk voor een groot vuur, waarboven hun kleren te drogen hangen.

De geschoten vogels moeten nu nog gemeten en geëtiketteerd worden, wat alles geschiedt terwijl ik met gekruiste benen op mijn veldbed zit, van wege de bloedzuigers, die overal op de grond op mij loeren. Daarna leg ik het moede hoofd op een kil, vochtig kussen, dek mij met een klam-natte deken toe en ga naar het land der dromen onder zeil.

(Wordt vervolgd).